

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАНПУТ НА ТАБАКУ

Цена за Србију:	
НА ГОДИНУ	6 дин.
НА ПОЛА ГОДИНЕ	3 дин.
ЗА СТРАНЕ ЗЕМЉЕ НА ГОДИНУ	9 дин.

УРЕДНИШТВО и АДМИНИСТРАЦИЈА
 ЈЕ У ЗДАЊУ
 ОПШТИНСКОГ СУДА

Цена је огласима 6 дин. пара од врете
Прегледати ваља слаги упутицом на општински суд а све кореспонденције на уредника
 РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ.
 Неплаћена писма не примају се.

ГРАЂАНСТВУ ВАР. БЕОГРАДА

Ове године истуцају из општинскога одбора 19 одборника и 14 заменика, према 54-ом и 55-ом члану закона о устројству општина и општинских власти.

На основу тога и саобразно чл. 21. закона, општински је одбор решио, а општински Суд позива грађане ове вароши да 13-ог бв. мес. — Марта — дођу у дворану општинске куће на

ОПШТИНСКИ ЗБОР

ради избора

19 одборника и 14 одборничка заменика.

ИЗ ОПШТИНСКОГА ОДБОРА ИСТУПАЈУ :

ОДБОРНИЦИ:

- Атанасије Ђ. Кумануди
- Грујица Ивановић
- Јанаћ Х. Фичо
- Јован Дилбер
- Јован Милановић
- Јован Д. Стефановић
- Коста Петровић
- Манојло Клидис
- Мијајло Павловић
- Др. Мијајло Вујић
- Милан Вељковић
- Милан А. Павловић
- Милош Симоновић
- Никола З. Поповић
- Никола М. Боди
- Павле Матић
- Пера Карастојановић
- Рака Миленковић
- Стева Добривојевић

ЗАМЕНИЦИ:

- Алекса Богатинчевић
- Аврам Албала
- Васа Дучић
- Ђура Козарац
- Илија Антоновић
- Јанаћ Костандиновић
- Коста А. Симић
- Милутин Ј. Марковић
- Милош Валозић
- Никола Д. Кики
- Сергије Станковић
- Светозар Јанковић
- Фердинант Розелт и
- Влајко Каленић, који је кмет постао, а место му није попуњено.

На општинскоме збору имају право гласања сви пунолетни грађани, који по члану 95-ом закона о порези и 14-ом о устројству општина и општин. власти, плаћају преко 30 динара непосредне годишње порезе; који нису под туторством или старатељством и који нису под платом код другога у служби.

Немају права гласања на општинском збору:

1. Официри и војници по члану 15-ом општ. закона;
2. Они, који дугују држави порез више од оног поља у коме се збор држи;
3. Који су пали под стецинште, за време док стецинште траје и док се не прогласе за невине;
4. Који су под полицијским надзором;
5. Који се налазе под кривичним ислеђењем за дела у шестој тачци побројана;
6. Који су осуђени због злочинства, докле своја права не поврате, или кад су лишени грађанске части, за време пресудом одређено, као и они, који су осуђени због преступа или иступа, који човека бешчасте и јавни морал вређају, док не прође година дана од дана издржане казне.

Примедба: Остају у одбору: одборници: Г.Г. Вучко Стојановић царинар, Димитрије Ђ. Миловановић апел. судија, Димитрије Наумовић казавџија, Др. Ђока Димитријевић секрет. мин. ун. дела, Јовица Барловац трговац, Јован Петковић земљеделац, Коста Црногорац професор, Мијаило Кретић инспектор мин. грађ. Мијаило Стефановић судија вар. суда, Др. Марко Т. Леко држав. хемичар, Никола Ђорђевић трговац, Самуил Пиаде трговац, Светомир Николајевић професор вел. школе. Заменици: Марко Степановић столар, и Стеван Јосифовић трговац.

Саопштавајући ово поштованоме грађанству, општински Суд позива га, да означенога дана дође на зборно место и изврши оно што му закон и грађанска дужност налаже.

АБр. 144.

1. Марта 1888. год.
у Београду.

Деловођ

Спасо Хаџи-Ристић

На основу чл. 52-ог закона о устројству општинских власти, за одборника и одборничког заменика може бити изабран сваки који има право гласања на општинском збору, и има непокретних добара у Србији, или сталну радњу, коју на своју руку води.

По тачци 5-ој члана 58-ог општ. закона одборници и заменици који иступају, могу по ново бити избрани.

Сваки гласач на збору може само лично дати свој глас. Збор ће се отворити и избор почети у 8 часова пре подне па трајати до 12 часова у подне, а за тим наставиће се у 2 па до 5 часова по подне. После 5 часова неће се нико на збор пуштати, а од свију који до тог доба буду дошли, примиће се глас.

Избор ће се пуноважно извршити са онолико гласача колико их на збор буде дошло до означеног времена.

Општински је суд по прописима закона саставио и у благајничком одељку изложио спискове грађана, који имају право гласа на овоме збору. Спискове те може сваки прегледати и употребити своје законо право, ако нађе да има што против њих да примети.

Председник
Општине Београдске

ЖИВКО КАРАБИБЕРОВИЋ

Примедба: Са собом треба понети последњу пореску признаницу.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

РЕДОВНИ САСТАНАК

одбора општине београдске држан 27 Фебруара 1888 г.

почет у 6 часова по подне.

(по стенографским белешкама)

Присутствовали: Председник г. Ж. Карабиберовић, члан Суда Јанаћ М Јанковић. Чланови одбора г. г. К. Црногорац, Ј. Дилбер, Ј. Милановић, М. Кретић, В. Д. Стојановић, А. Богатинчевић, М. Ј. Марковић, С. Пијаве, А. Ђ. Кумануди, Ил. Антоновић, Ф. Розелт, П. Матић, В. Дучић, Св. Јанковић, К. Петровић, М. Маумовић, Др. М. Т. Леко и М. Степановић.

Председник. Састанак је отворен. Изволте чути протокол последњег састанка нашег.

Секретар. чита протокол ванред. састанка одборског од 18 Фебруара. 1888г.)

Председник. Има ли, господе, ко шта да примети?

Коста Црногорац. Ја имам. Нисам, господе, био у тој седници, кад је донета она одлука од стране мојих другова односно оне изјаве г. Ник. Ђорђевића. Г. Ђорђевић је исказао једну тешку [реч] за једног часника општинског. Сад, кад је ово изјавио, ја желим, да се то прими к знању. Молим вас, да ми кажете јели требало, да ову изјаву поднесе писмено („писмено“)? Ја сам незадовољан и тражим, да нам изјави усмено.

Председник. Сад је на дневном реду, да се одреди дан избора г. г. одборника и заменика, којима је рок истекао и чија места треба да се поцуне новим лицима. Мислим, да је крајње време, да се изврши избор јер г. г. одборници, који сада иступају, изабрана су 16 Фебруара а ступили у дужност 1-ог марта 85 г. Држим да би најзгодније било, да избор буде у недељу 13-ог марта, како би сви грађани могли доћи на избор а и сам закон каже: да избор треба да се одреди на 10 дана раније.

Ми треба, да молимо у одбору представнике из свакога краја вароши а требају нам и лица из разних сталежа и стога би требало раније одредити дан избора како би се могли бирачи споразумети о кандидатима.

Ја вас молим, да одредите два одборника, који ће бити при избору.

Јов. Дилбер. Због тога би нужно било, да се зна који иступају, а који остају.

Председник. Па ту могу бити и она господа, која остају.

Сами. Пијаде. Ја предлагем г. г. Свет. Јанковића и Ал. Богатинчевића („врло добро“).

Председник. Усваја ли одбор? („усваја“).

Обичај је био код мене а мислим, да је био и код г. г. кметова који су после мене били да се још 2 заменика изберу у случају, кад би који од господа био спречен да дође, јер ја сам не би хтео, да то одређујем.

Коста Петровић. Ја мислим, да би најбоље било, да изберемо г.г. Сам. Пијаде и Милана Павловића. Они су овде најближи.

Председник. Усваја ли одбор? („усваја“).

Ја сам пред последње седнице изнео два предлога, који се сада сматрају као стари. Један је предлог г. Косте Петровића, да се учини помоћ друштву Св. Саве, други је предлог Друштва за напуштену децу.

Изволте чути први предлог.

Секретар (прочита).

Јов. Дилбер. Сви ћуте; онда значи да одобравају.

Коста Црногорац. Ја мислим, да ће сви вечерас признати, да је задаћа друштва Св. Саве. и племенита, и висока. Држим да та установа, колико је млада мало је и помоћута.

Одбор, као предетаник грађанства престонице, одликоваће се за цело ако пристане уз предлог г. Петровића да потпомаже ово друштво, коме је циљ ширење просвете, како ја разумем; а кад је тако, општина не ће имати ни мало зазирати, кад апелује на грађанство, које се свакад приљезно показивало односно таквих установа.

Мени се чини, да се овај предлог не чини само нама као одборницима, него целом грађанству нашем.

Ја с моје стране благодарим г. Кости Петровићу, у колико је умео, да не заборави такву једну просветну установу, која је заштитник свакоме Србину и богатоме и сиротноме.

Држим да та сума, коју г. Коста предлаже, изгледа на први мах прилично велика, али, али није, и чини ми се, да би најплеменитија одлука општинскога одбора била та, до од сада па у будуће даје ако сам добро предлог разумео, по 1.000 дин. на годину томе друштву.

Ја честитам мом колеги што нас је подсетио на ову племениту установу, и држим да ће му и остало грађанство казати: „хвала.“ (вичу: „живео“).

Председник. Желили још ко од господа, да говори? („Неће нико“).

Јов. Дилбер. Ја мислим, да сви усвајамо тај предлог.

Мих. Кретић. Мислим, да после овако лепог говора и објашњења, можемо једногласно усвојити предлог.

Председник. Ђутање доводи ме до тога, да верујем, да нико друкчије не мисли. И ја друкчије не мислим о тој ствари. Али, ја би тој ствари дао друкчији облик само из финансијских обзира т. ј. да се каже: из које ћу партије буџетске, да дам тих 1000 динара. Г. Петровић каже, да дамо сад као последњи пут хиљаду динара а г. Црногорац говори, као да би требало давати непрекидно — сваке године. Ја треба да знам, на чему смо.

Ја бих био мишљења да ту суму наделимо на 2—3 дела и да је тако дајемо. Ми имамо истина велик буџет али су нам и потребе врло велике. Ја сам, господе, без нашег одобрења — на своју одговорност — потпомогао једну ствар, која је налик на сву: ја сам дозволио, да се у теразиској школи држе предавања за све занатлије из Старе Србије, који овде раде, а то су махом дунђери („врло добро“). Ту су имали часове свако вече. Ја сам наредио да им се даје огрев и осветлење не ту целу од стране општине. Мислим, да сам ту погодио и ваше жеље поред свега тога да сам у том правцу нешто и учинио.

Немојте, дакле господа, да нам наши суграђани кажу да нисмо довољно финансијски о тој ствари размислили.

Ја сам г. предлагачу казао, кад је предлог поднео, ако је потреба, ја би дао и 10.000 динара, али, ако је

за то, да се тамо гради капитал, онда сам ја за то да се даје по 250 дин. на годину. Опет кажем, ако њима није нужа, да овако урадимо.

Ја мислим, да је нама тежња да се остале општине на нас угледају. И кад ми дамо годишње по 250 дин. онда друге могу дати по 50 дин. — тоће бити доста; кад би све општине толико давале онда би ово друштво имало врло велике помоћи. Али, ако дамо велику суму, онда друге општине неће ништа дати, јер ће их бити срамота да дају мале суме, кад смо ми дали овако велику.

Ја сам благодаран г. Петровићу на овом предлогу, но ја сам ипак изнео своје мишљење, а ако још ко има шта да каже нека изволи то учинити.

Коста Петровић. Господо! Према цели, према задаћи, коју има да изврши „Друштво Св. Саве“ у Српству, према томе, што је оно подигло заставу, на којој је знамење: да шири просвету, да облагорођава врлине у народу Српском — према таквој задаћи, ја сам мислио да нећу имати потребе да говорим људима, који су, као што сам видео, и сами схватили и који врло добро знају, што се са стране у датом друштву ради.

Ја сам веома захвалан моме другу и пријатељу г. Црногорцу, што је допунио мој предлог. Доиста, ако ће општина београдска, да прави један повлон; ако ће општина београдска, да да пример другим општинама у добрим делима, онда није ништа много, да се од прихода општинских који износе 760. 000 дин. одвоји хиљада динара на овако племениту ствар.

Г. Преседник, који је мишљења, кога смо и ми сви остали, који сматра задатак друштва као и ми, хтео би да се то не да у један пут, но да се у извесним ратама даје. Ја не бих био тога мишљења за то што нећу да дозволим, да стојимо у таквом мизерном стању, да не можемо да дамо хиљаду динара у једанпут, но да то морамо, да, ценамо у неке рате.

Одакле ће се ова сума издати, као што каже г. Преседник, „друштву Св. Саве“, ја мислим, да је видимо, чим погледамо на позицију ванредних расхода. Држим, да се за ову годину овај издатак овако усвоји и изда а да за у будуће једногласно решимо, да се стави у буџет, по 1000 дин. као редовна годишња помоћ овоме друштву.

То је, што сам имао да кажем да допуним мој предлог који је, г. Црногорац био добар, те га раширио.

Коста Црногорац. Разуме се, да г. председник као претставник општине води рачуна о свом буџету. То је похвално. Ја признајем његову реч као домаћина, којом иде да нас учини на то пажљивим. Али молим да ми дозволи и ја да кажем ово: нема господо ни једне установе, данас у Србији тако сјајне, тако значајне, као што је устава св. тога Саве. и ми и треба и морамо и наша је света дужност да дамо мига први у овој помоћи, па ако Бог да, да то друштво боље напредује, онда држим да ће ова помоћ која се тражи по предлогу мога колеге г. К. Петровића бити темељац и да ће одјекнути и у другим крајевима српства: престолница српска треба у овоме да се одликује и да да помоћ. Нећу да кажем да се ми с овим хвалимо, но изјављујем да ми морамо овако светом задатку друштва притећи у помоћ према могућству општине.

Ми видимо господо, из новина, да имамо доста смећти, али их ми морамо одклонити, јер нас позива српство,

нас позива и само име краљевине, да овој ствари што више у помоћ притечемо У то име ја просто пристајем уз предлог ч. Косте Петровића. Ово ће бити пример похвалан и сјајан и будућност ће водити рачуна о времену, кад је то учињено, и каза ће хвала тим нашим очевима, који су умели да воде рачуна о будућности српства — (одобравање).

Васа Дучић и ја сам за то, да се та помоћ да, али ни сам зато да се у једанпут по за 5 година изда.

Председник. Ја ћу ставити на гласање то што је господин предложио.

Ко гласа „за“ он ће усвојити то, да се сасвим изда та цифра из буџета а из партије за непредвиђене трошкове а у будуће, да се стави у буџету та цифра као стална сваке године. Ја нећу да правим господи предговорницима у овове опозицију, но нека господин предлагач не заборави, да ова партија често не стиже да подмири све, што се има подмирити. Тако је од лане потрошено више на 70—80 хиљада динара но што је овој партији одобрено.

Коста Петровић. Ма да је, господо прошле године доиста потрошена та сума као што каже г. председник, ипак буџет је сад чист и има 54 хиљада динара; и онда према томе не ће се та цифра овом помоћу оптеритити; па за то се и одобрити може.

Председник. То стоји господо но само опет да знате да се обично више потроши но што се одреди.

Самујило Пијаде Ми смо сви за предлог и не треба о томе ни да се гласа, а ако има неко да је противан нек забележи.

Др. Марко Лeko. Доцније сам дошао и није ми познато како је дебата око ове ствари текла, но према овоме што сам чуо, моје је мишљење, да се друштву Св. Саве за сада да онолико, колико, се може а за унапредак. да се данас ништа не решава

Председник. Г. Коста је допунио свој предлог да се сад изда хиљаду динара, а за будуће да се стави у буџет.

Коста Петровић. Ми решавамо сад, да се изда друштву Светога Саве 1.000 динара да се стави у буџет и за другу годину. Ако идући одбор нађе, да треба бити већа цифра, онда ће је он повећати, а ако нађе по чему да ту помоћ не треба дати, њему ништа не смета да ову одлуку поништи.

Јован Дилбер. Ја сам томе мишљењу сасвим противан и држим да ми треба за овакову цел да обавеземо и наше унуче, а не да остављамо да други одбор почово то решава. Стога сам, да ми сад решимо а други ако ово поништи нека остане грех на њих.

Председник. Ја видим господо са сте ви сви за то, да се по предлогу ова ствар усвоји, само г. Дучић одваја се у томе: да се не издаје одмах него у току од 5 година — Марко Лeko у томе да за идуће године други одбор решава. Дакле господо ствар је свршена по предлогу — (одобравање) —

Сад чујте један акт управе за напуштену децу. (секретар чита.)

Мијајло Крстић. Колико износи та цифра?

Председник. Они учитељи и учитељице које немају од општине стан и огрев добијају месечно по 70 динара, а који то имају они не добијају ништа.

Сад ви сте чули овај акт по коме ће држава да даје плату томе учитељу, а ми треба да дамо стан и огрев, само што овде има разлике.

Истина, ја сам лично умољен да за ступам код одбора ову ствар, али ипак господо морам да говорим што

је право. Тај ће учитељ имати у заводу и стан и огрев и према томе ова би повишица била нешто више но што оста ли наши учитељи уживају. Ако би ми ову повишицу дали, изгледало би да томе учитељу чинимо неку већу концесију но што наши учитељи имају, а тиме би увредили толике наше учитеље. Ја то немогу да учиним, нити пак одбор треба то да учини. Ја би био мишљења да се нека помоћ да, али не у ово име него да се то сматра да се даје као нека припомоћ од стране општине. Иначе господо, да наши учитељи који имају стан и огрев да не добијају ништа, а овоме да се да, било би сасвим несправедно.

Јован Дилбер. Ја би био мишљења да дамо и више но што се тражи, али само у том случају, кад би они примили под свој надзор и сву нашу незаконо рођену децу, а не овако да се иста дају сиротињи и да се о њима никакав надзор не води, већ да тамо остају код те сиротиње као прави робови. Иначе овако за 7—8 деце чинити толико жртве ја не би за то био.

Председник. Ја се плашим да ћемо ми овим произвести незадовљство код наших учитеља и учитељака. Ја сам прошле године добио од њих једну молбу па је пред одбор нисам смео ни изнети с тога, што износи врло велику цифру; дакле мора се од тога водити рачун, премда ја нећу овде у овој ствари да изгледам као да сам противан.

Што се тиче овога мишљења које изнесе г. Дилбер, ја сам о томе говорио с једним чланом управе да приме сву нашу сиротну децу а ми да им дамо свих 10 хиљада динара па ову цел одређених и говорио сам да направе кућу за породице у којој ове да остану док се не сврши све што је с њима нужно, а за тим старе жене буду чуварице те деце.

И заиста господо, и ја сматрам да су ова наша деца прави робови и да је крајње време, да се за њих како боље уређење донесе —

Васа Душић. Кад добијемо понуду од друштва, онда ће се то питање решити.

Председник. Ја мислим да то тако и урадимо односно онога што рече г. Дилбер, а што се тиче овога садашњег тражења, држим да треба да дамо што, као неку помоћ, пошто они примају толику напуштену децу и у неколико помажу општину, која би и сама морала ма какво сретство предузети, да се напуштена деца под надзор ставе и приправе за добре грађане. Тај учитељ ће тамо бити и као неки управник тога завода, па му треба што и учинити.

Коста Петровић. Ја не делим ваше мишљење господину председниче, да ми треба да зазиремо од тога што ће се наши учитељи наћи увређени, јер нами се чини господо, да баш зато треба тај учитељ да има веће концесије, што су та деца напуштена, што су то занемарена створења гди треба много више и труда и знања, да се од оваке деце направе добри грађани.

Поред овога стоји још један разлог, што су ти учитељи према месту на коме се та кућа находи, тако рећи, удаљени на крај вароши, па им је теже доћи до нужних потреба, и тиме су изложени већем трошку.

На кратко, ако ми налазимо да треба да им ту помоћ учинимо; ако хоћемо, да добијемо за ту децу добре учитеље, а и треба да их добијемо, онда ја би се сложио, да учинимо једно друго племенито дело, и да решимо, да

се овај предлог прими овако као што је поднесен, без икаквих измена.

Председ. Истина је г. предговорниче то, да су ти учитељи удаљени од вароши, али има и наших учитеља, истина не сви, који ту исту незгоду трпе и.пр. учитељи на врачару. Најпосле господо, то је ваша ствар. Ја сам само дужан да вам то напоменем. А што се год буде дало, може се после и прирезом од грађана понунити.

Милутин Марковић. Ја се не слажем са мишљењем г. председника за то, што сматрам, да ови учитељи за напуштену децу имају далеко тежи задатак него они по вароши. Они се не брину само о васпитању те деце, него се старају у исто време и као њихови родитељи, док учитељи по вароши воде бригу о деци само док су у школи и према томе имају више и помагача, јер се родитељи деце старају да деца своје задатке науче и у школу оду, док они у заводу воде бригу о свему. Они су им и отац и мајка и све.

Дакле према таквом раду и толикој задаћи, ја мислим, да ми кад неможемо да их што више наградим, треба бар да их изједначимо. Ја сам дакле мишљења, да се ово усвоји.

Што се тиче онога другог питања односно ванбрачне деце, то питање доиста не треба напуштати, али ипак не треба завезивати са овим. Та ванбрачна деца доиста су бачена на сокак и од њих нема никаква резултат, да се види, да су постали грађани. Но питање о њима да се и она заводу даду неможе се сад решавати с тога, што друштво нема нарочити локал за то, јер друштво треба предходно да набави локал, па дадиље и све остало што је за то потребно. Наш г. председник нека све то има на уму и нека води преговоре о томе, придржавајући се гледишта односно нашег финансиског стања и кад се ти преговори повољно изврше, може се изнети на решење а за сад нек то изостане.

Васа Душић. Ја нисам добро разумео. Имају ли ови учитељи тамо у заводу стан и огрев?

Председник. Баш то је оно, што тај учитељ има и стан и огрев, а ми оним учитељима нашим, који имају стан и огрев недајемо ништа.

Милутин Марковић. Ја би само још то имао да кажем, да у овом случају треба више да гледамо на његов задатак, а нарочито на прилике у којима се налази наша варош с том децом. Грађани на улици нису били на миру од њих. Па кад има једно друштво које је вољно и бави се са том напуштеном децом, онда оно управо помаже општини у томе, да се хрђава деца спреме за добре грађане, и кад оно то чини, онда треба да смо му захвални, и да му дамо помоћ, а рад учитеља у заводу не може се сравнити са радом учитеља у вароши.

Васа Душић. Ја опет остајем при томе, ако имају стан и огрев да им се неда помоћ.

Коста Петровић. По доста великој уморности тога друштва, ми видимо да то друштво одиста и напредује. Види се дакле, да је друштво и савесно и енергично у своме раду. Па кад та управа саветује и предлаже општини да то учини, пошто оно само то неможе да учини, онда ја желим не само из оних разлога, који сам мало пре напоменуо, него треба да имамо у виду и то, да се то

предлаже од лица, која су позвана да се старају о бољитку те установе. Може бити да се под другим условима не може наћи добрих раденика.

Коста Црногорац. Ја мислим да треба дати ову помоћ за учитеља, кад је држава дала плату.

Др. Марко Лeko. На сваки начин треба помагати ово друштво, но у овом случају не слажем се с тим, да се поменути учитељ од стране општине неком већом наградом одмах толико одликује, јер не стоји ни то, да ће он имати много тежи посао од осталих наших учитеља, шта више као у интернату лакше је успех постићи, с тога сам мишљења, да се истом учитељу на рачун стана и огрева из општинске касе ништа не издаје, јер он то већ има.

Председник. Ако сте господо вољни да примимо да се што у помоћ да, ја нисам томе противан. Ја мислим да одредимо 200 дин. годишње, и то не на име стана и огрева, него у име помоћи.

Коста Црногорац. Молим господо нека се прочита тај акт. (Секретар чита) Ето управа тражи помоћ и нада се да ће одбор одобрити.

Председник. Они имају учитеља и сад ако општина жели да га уврсти у ред својих учитеља, тај ће учитељ добити веше од наших.

Коста Петровић. Како сам ја разумео тај акт, ту се тражи неко изједначење. Овде није никако изједначење. Треба одредити помоћ без обзира на то, што тај учитељ има нешто од тога друштва. Ово би се равнало ономе, кад би који учитељ наш имао какву кондицију ван онога што му општина даје. Дакле без обзира на то, што друштво даје томе учитељу, треба казати: одбор налази, да треба да се учини помоћ онако, како се предлаже а тада ће се од тога учитеља тражити таква услуга какву завод потребује. Општина не даје ништа више томе учитељу него што даје другим учитељима Друштво може дати учитељу стан и огрев то је његова ствар, а у осталом то се из акта не види. То је сасвим друга ствар.

Марко Степановић. Ја видим да је овде разлика у томе што се деле учитељи. Тај учитељ, код тога завода, изгледа као да је неки страни учитељ, а ови други да су наши. Ја држим да је то погрешно и да би била грехота да се они деле. Но, што је главно у овој ствари, то је оно питање: хоће ли друштво у тај завод да прими еву напуштenu децу о којој општина води старање. Ако би то било, ја држим да би та деца у заводу имала много више успеха и пре би на добар пут изашла, него да остане као што је сад, а осим тога, то би за општину била велика олакшица. Како сад стоји ова ствар, мени се чини да не треба ни да сумњамо о томе да ће овај учитељ у заводу имати квартир и огрев, и тек онда, кад би се уверили да он зајиста нема то, онда треба да му дамо и да га изједначимо с осталим учитељима у нашој општини,

Васа Дукић ако овај учитељ има у заводу стан и огрев, ја никако онда нисам за то да му се на ту цел и од општине даје накнада.

Димитрије Наумовић. Ми видимо да ово нетражи учитељ, него тражи друштво; кад тражи друштво, ми њему да дамо неку помоћ; и онда не ћемо увредити ни наше учитеље ни никог, — али да дајемо учитељу томе на квартир и огрев, кад он то има, ја за то нисам. Жагор — чује се: али да се изједначе).

Председник. Али молим вас господо, да се разумемо. Може бити да ја неговорим јасно те ме нисте разумели —

шта ли је; но опет ћу да кажем: нашим учитељима, који имају стан и огрев у школској згради, ми не дајемо у новцу ништа на име стана и огрева. То је мислим довољно јасно — и кад би сад овоме учитељу плаћали на име стана и огрева, а он већ има и стан и огрев; у самом заводу, ја мислим да би њему давали нешто више, и да би тиме увредили остале наше учитеље, оне, који не добијају ништа од нас кад имају стан и огрев у природи. Стога ја и кажем да му не можемо давати на стан и огрев — али, ако хоћете, можемо му одредити неку награду за његов труд око ове деце. Али имајте само ово у виду: наши учитељи у Београду, који имају по 80 и по 100 ђака ако имају стан и огрев у школи, они недобијају више никакве награде за то — а овај учитељ који ће учити наших 8 ђака и који има и стан и огрев од завода да добије још 70 дук. годишње од општине опет на име стана и огрева, то не би било право — и ја не могу да дам свог гласа за то, јер би увредио остале учитеље наше. Кад би завод овај примио на се старање о свој напуштеној деци у општини, онда, ја би учитељу дао и 10.000 динара годишње, наравно с тим да тај учитељ буде дом ћин и старатељ свеколике деце, и мале и веће.

Мих. Крстић. Ја мислим да овде треба изнети питање: ко је за то да се у начелу што да на помоћ овоме учитељу, те да сврши мо ствар, када је већ довољно исцрпена.

С. Пијаде. Да ли ово тражи учитељ или друштво?

Председник. Разуме се: друштво, јер учитељ непосредно од нас не би могао ни тражити — У осталом, то не мења ствар. Главно је хоћемо ли дати ово што се тражи или нећемо.

Јабу да ставим питање: ко је за то да се у начелу у своји да се нека помоћ да а ко није за то тај ће гласати против — па после ћемо решити колико да дамо и у којој форми.

Коста Петровић Ја држим да треба поставити то питање: ко је за то, да се ова представка друштва прими у целини као што друштво тражи, он да каже за, а ко је противан — да каже: против! и ако већина буде за то да се да као што се тражи, онда ће отпасти сва друга питања а ако не буде за то давање већина, онда ће доћи на ред друга питања како и колико да се да?

Председник Ја разумем г. Косту овако — ко је за то да се укаже учитељу ова потпора ... *Мих. Крстић.* И ја сам за то да му се да потпора, али нисам за то да се то учини у овој форми, на стан и огрев“ кад то обоје он добија од самог друштва,

Коста Петровић. Ево шта они моле: (чита) „ да се учитељу, који ради у кући где се сиротна и напуштена деца васпитавају, издаје накнада за стан и огрев, као што се издаје и осталим учитељима београдским“ (чује се; да се изравнају)

Председник. Није да се изравнају. Кад би се овим изравњавали — нико не би имао ни речи да каже против тога.

В. Дукић. Ја би бијо за то да се решење наше тако формулише: ако учитељ тај нема стана и огрева од друштва, онда да се изједначи с осталим нашим учитељима; па ако има стан и огрев, разуме се неће ништа ни добити у то име.

Мих. Крстић. Ја би опет био за то да се да нека накнада, и за то да се пита ко је за то а ко није за то

— па после да решавамо хоћемо ли дати 70 дук. или 50 или и мање.

Председник. Молим вас господо, ми морамо да нађемо неког излаза те да будемо на чисто, ја држим кад овај учитељ не би имао стана и огрева, па би га морао сам плаћати, ако би одбили овај предлог и онда нико од нас у томе случају не би гласао против овога и сви би једногласно примили да и њему плаћамо по 70 дук. год. на стан и огрев као и осталим нашим учитељима.

Но пошто се из овога писма не види, јасно да ли овај учитељ има стан и огрев од друштва, онда да гласамо за то да му одредимо извесну награду, али не на име стана и огрева

Коста Црногорац. Ако је тако, да се не зна има ли тај човек стана и огрева у друштвеној кући, онда то треба преходно испитати, па онда да решимо пошто санамо, па сигурно има ли он стана и огрева или нема.

Председник. Па добро, онда изволите решити тако. Па ако имадне стан и огрев — онда може доћи на ред питање: да ли да му се да нека награда али не за стан и огрев него за труд, јер он има тамо тако рећи дивљаке да васпитава, који су без родитељске неге одрасли и дошли до школе.

Коста Петровић. Ја нисам за то. Мени се чини да је ствар сасвим јасна и довољно исцрпљена, да се сада може решити.

Ал. Богатинчевић. Ја видим овде разна мишљења о овој ствари; но чини ми се да сви желимо да тога учитеља изједначимо са осталима нашим учитељима односно стана и огрева. То се тражи тим актом и ако тај акт вреди, ја мислим да ми гласамо само то, да се усваја од наше стране потпуно да се и тај учитељ изједначи са осталим нашим учитељима односно стана и огрева, а ништа више.

Председник. Незнам господо за што ту ствар не би вечерас свршили овако: ми га изједначавамо са осталим учитељима, али за случај, ако има стан и огрев, онда му одређујемо ову и ову награду . . .

Ј. Дилбер. За што да му дајемо награду? Зар он има осморо деце па да му дамо неку већу награду, а други наши учитељи имају по 80 деце па да немају ту награду?!

В. Дучић. Онда треба и свима осталим учитељима дати ту награду па да се изједначе с њим!

С. Пијаде. И моје је мишљење да се не даје никаква нарочита награда за 8 деце. (Жагор)

Коста Црногорац. Кад не можемо да се сложимо, да оставимо ствар за другу седницу па онда да решимо. Треба на сваки начин питати и сазнати на коме се основу тражи ово ако тај човек има стан и огрев у друштвеној кући.

Председник. Ја мислим да је право да му се да нека награда за труд, али не на име стана и огрева кад га има, јер нисам рад да у томе врећам наше учитеље као председник, и у томе ћу одвојити моје мишљење: да му се на стан и огрев не може дати ништа но да му се да награда (чује се: ако се покаже добар).

Д. Наумовић. Заиста, ако се покаже да је добар учитељ, онда можемо му одредити неку награду; али нисам за то да му дајемо награду сад кад још није ни почео да ради.

Председник. Дакле да донесемо закључак. Ја мислим да овако решимо: уважавајући разлоге одбора за сиротну

и напуштену децу, одбор општински, усваја, да овога учитеља изједначи сасвим са осталим учитељима београдских основних школа — а то ће значити да ужива све што и остали учитељи имају дакле стан и огрев или накнаду зато.

Коста Петровић. Мени изгледа чудновата та револуција, јер он, као учитељ по самом у закону добија стан и огрев.

Председник. А не. Ми по закону само оне школе имамо да помажемо које су за потребу Београду. Ово је школа једног засебног друштва као установа из човечности. . .

К. Петровић. Али ако би донели одлуку да га изједначавамо с осталим нашим учитељима ако он тамо нема свога стана и огрева, ми би одлучили о нечему за што се и не молимо. Овде друштво тражи помоћ од општине и ако смо вољни да дамо ту помоћ, онда треба да је дамо без тога услова: да ли има или нема стана и огрева. На послетку можемо решити да дамо 600 динара годишње — нека nebude баш толико колико имају други учитељи за стан и огрев. Али свакојако из оних разлога, које сам ја, а и други, већ изнео, треба неку помоћ да учинимо.

Милутин Марковић. И ја сам хтео то да кажем да не можемо донети овакву одлуку, као што је г. председник казао, јер би то изгледало, као да правимо неке вицџеве, кад кажемо ако ово има, ако ово нема — ова деца, која ће се учити у тој школи, нису дошла с неба или са стране, него су из Србије а највише су из Београда. У главном то је београдска школа. Сад је држава поставила тој школи учитеља, дакле признала је за школу као што и друге. Друштво сад тражи ову помоћ, коју општина даје и другим учитељима у Београду, а ми треба сад да решимо хоћемо ли ту помоћ дати или нећемо. Ја сам казао мало пре да треба да је дамо и навео сам моје разлоге а сад додајем још и то: да није било ни лако набавити овога учитеља за ову школу, и то треба имати у виду.

Мих. Кретић. Господо ја мислим, да је овај предлог савршено исцрпљен. По објашњењу г. председника и нашем разматрању самог овог акта, тражи се од нас да ми томе учитељу дамо извесну помоћ, а не да се споразумевамо има ли он квартир или нема и т. д. С тога је би био за то да се стави на гласање хоћемо ли дати помоћ томе учитељу или нећемо, па да свршимо ствар.

Св. Јанковић. У акту не стоји да се тражи помоћ, него стоји јасно да се тражи накнада за стан и огрев, коју имају и други учитељи. О томе дакле треба и да решимо а не о чему другом. Ја нисам за то да се ово усвоји кад овај учитељ има и стан и огрев. (Чује се да решимо.)

Председник. Дакле господо сад да гласамо хоћемо ли овом учит. дати какву накнаду или неће мо; па после да гласамо колико ћемо дати. (Вучу: добро — ставите питање.)

Дакле ко је за то да се да овом учитељу нека накнада нека каже за — а ко није зато нека каже *против*: (Гласају:

За: Коста Црногорац, Михајило Кретић, Вучко Стојановић, Алекса Богатинчевић, Милутин Марковић, Ф. Розелт, Павле Матић, Коста Петровић, Атанас. Кумануди, Илија Антоновић.

Против: Јов. Дилбер, Јован Милановић, Сам. Пијаде, Васа Дучић, Светозар Јанковић, Дим. Наумовић, Др. М. Леко, Марко Степановић.)

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

Дакле 10 г. г. одборника, против 8. решили су да се да помоћ, Сад да решимо: колико!

Коста Петровић. Ча сам за то, да се да 600. динара годишње.

Председник. Ја би предложио 300 динара за ову прву годину.

Ј. Дилбер. Доста је и 250. кад је решено да се даје.

Председник. Молим вас господо, кад већина изгласа нешто, мањина мора то да прихвати, и сад треба да одредимо ову помоћ.

Мих. Кретић. Ја држим да ће бити довољно да дајемо по 400 динара годишње.

Председник. Да ставимо на решење. Г. Коста Петровић предлаже да дајемо по 600 — г. Кретић 400. ја сам казао 300 — г. Дилбер 250 дин. Ја мислим да ставимо на гласање 400 и 300 па изнећу те две цифре да решимо. (Прима се) Ово сад није навнада заквиртир и огрев него помоћ учитељу што ће обучавати ову напуштену децу, што ће бити по цео дан с њима, а по томе држим, да се неће мо замерити осталим учитељима.

Дакле ја сам изнео предлог за 300 динара, а г. Кретић коме је пришао и г. Петровић, они су за 400 динара год. помоћи — с тога, ко је за мој предлог нека изволи казати за, а ко је за предлог да се даје по 400 динара, нека каже против.

(Гласају за: Јована Дилбера, Јова Милановић. Сам. Пијаде, Васа Дучић, Дим Наумовић, Др. М. Леко, Марко Степановић.

Против: К. Црногорац, М. Кретић, Вуч, Стојановић, Ал. Богатинчевић, Милутин Марковић, Ат. Кумавуди, Илија Антоновић Ф. Розелт, Павле Матић. Коста Петровић.

(Светозар Јанковић отишао.)

Гласало је дакле 10 г. г. одборника за помоћ од 400 д. год. 7. за помоћ од 300 дин. год. а г. Св. Јанковић отишао је пре гласања.

Васа Дучић. Ја имам сад један предлог: да се изједначе и други учитељи наши са овим, јер други учитељи у нашим осн. школама имају по 80 и по сто деце у реду, па је право да добију и они ову помоћ.

Председник. Господо, имамо још доста ствари на днев. реду (чује се: доцкан је) Најважнија ствар о гробљу не може се сад свршити (чује се: Да остане за другу седницу. *В. Дучић.* А молим вас, што је с мојим предлогом за остале учитеље.

Д. Наумовић. И ја предлажем да се остали учитељи изједначе са овим. —

Председник. Ја ћу ставити на дневни ред за идућу седницу да два одборника предлажу да се да награда и осталим учитељима.

М. Степановић. — И ја то предлажем, цела мањина то предлаже (чује се: тако је)

Председник. Молим вас господо да сад кажете из које ће се партије ова награда давати. (чује се: непредвиђени расхода)

В. Дучић. Да мислим да се има да да 400 динара једном за свагда. (чује се: не годишње.)

Председник. Разуме се годишње. Само треба да то годишње значи да му се даје месечно ова награда иначе ће он доћи на начинити квити на свих 400 динара. (чује се тако је, месечно да се даје)

Дакле даваћемо месечно колко припада, из партије на непредвиђане расходе за ову годину, а до године ће и ова сума доћи у буџет (чује се: ако се усвоји) Разуме се још нешто: ја мислим да се ова награда издаје од 1. марта ов. г. (усваја се.)

Васа Дучић. — ја би замолио г. председника да се у идућој седници изнесе и предлог да овај завод прими сву ванбрачну децу на чување —

Председник. Та ствар односно ванбрачне деце није баш тако лака нити је на њој рађено толико да би се већ могла предложити за решење, треба се с друштвом споразумети а међу тим ја сам о томе нешто само узгред говорио са једним чланом и лекаром г. М. Јовановићем. На томе ће мо дакле имати тек да радимо —

Сад изволте господо дати неколико уверења о владању (Бива)

На завршетку ове седнице молим да вам још ово изнесем: Као што знате била је лицитација за износ земље из врачарских улица на попуњавање улице измеђ касарне, и на попуњавање баре Венеције код кантара општ. па је остављено да се држи ужа лицитација. Ја сам држао ужу лицитацију и на овој најнижа је цена за износење земље за улице између касарне по 55 пр. дин. а за изношење земље у Венецију код кантара по 95 пара дин. од к. метра. (чује се: врло добро.) Дакле молим вас усвајали се ова лицитација (Усваја се.)

ИСПРАВКА

У прошлости броју у чланку „Статистичко одељење општ. вароши Београда“ поткрале су се осим небројно мањих, и неке крупније штампарске погрешке, које смисао кваре. Тако на страни 55. у десетом реду одоздо, место „избацивати“ треба да стоји: израђивати; у шестом реду одоздо, после речи „држимо да их,“ наштампано је „обухвата, и оне, које мислимо још да их треба општинска статистика временом у самом почетку обрађивати“, а треба да буде: држимо да их општинска статистика треба временом да обухвати, и оне, које мислимо још у самом почетку обрађивати и т. д. На страни 57. у 19. реду одоздо, место: *корничне*, треба: *кроничне*. На стр. 58. изотављено је, између наслова „метеоролошка посматрања“ и таблице, време, за које су посматрања чињена, — дакле треба да стоји: од 1. до 19. Фебруара 1888 год.

КЊИЖЕВНИ ОГЛАСИ

Код Медецијана и Килиановића могу се добити ове књиге:

ИЗ ЦАРСТВА ДУХОВА и АВЕТИЊСКИ ПОЈАВИ

од *Теозофа.*

Цена 50 ПАРА. дин.

НЕСЛУЖБЕНИ ДЕО

КАРАКТЕР

(по Смајлсу)

IX.

Дружба у браку.

Доброта, а не лепота, женска освојиће срце моје.

Шекспир.

Мужу пристоји мудрост, а жени нежност.

Џорџ Херберт.

Да је бог хтео да жена буде госа човеку, он би ју створио из његове главе; да је хтео да му она буде роб, он би ју саградио од његових ногу; али, по што је он хтео да она буде њему *раван друг*, то ју је он извадио из ребра, и *недра*, његова!

Свети Августин.

(Наставак)

„Она је лепа (вели Берк) али се та лепота не састоји у правилности црта, у белом лицу и витом стасу — ма да код ње свега тога има — него у лепоти њене душе. Спољашњост њена биће, доиста, прва појава која ће вашу пажњу привући, али то је тек почетак правог магнетизма. Тако, на пример, њене очи су благе, али кад те умилно погледају — ти си побеђен! оне ти диктирају, али не силом какве власти, него снагом душевних врлина које се у њима огледају.... Она није висока, и, као таква није за свачији укус, али је права срећа за *једнога!*.... Она је и чврсте и јаке воље, али је и пуна нежности! Њен је глас, звук тихе музике, и није наравно, намењен ораторском владању ма-сама, али је чаробан за све који умеју разликовати *друштво од гомиле*. Ако, хоћеш добро да ју чујеш, мораш да јој близу дођеш... Јест, описати њено тело, то је колико и описати њену душу, јер су то само две слике једног истог ориџинала. Она је разборита, али не за то што се у свачему разуме, него за то, што се добро разуме у добром избору. Нити она показује своје знање у причању или вршењу којекаквих чуда, него баш у избегавању да говори или ради такве ствари. Она је млада, али мало је њих који су у тим годинама овај свет тако зрело оценили, и којима је додир са светом тако мало шкодио.“

„Она је увек услужва, али не за то што то некакав „ред“ налаже, него за то, што је то у њеној природи; и никоме неће измаћи из вида њено благородно васпитање. Као што рекох, она је женска чврсте воље, али само се та чврстоћа не коси

више са женским јој карактером но што се глаткост и сјај мрамора коси са каменом му тврдоћом. Једном речју, код ње се налазе и мушке врлине, и женске чари — у тој мери, да чисто волемо и недостатке људске кад их у њој оличимо“!

Али да се осврнемо мало и на другу страну — да чујемо и како су сретне жене описале своје мужеве. Преглед за ово имамо у књизи удовице јунака револуције, друга Кромвелова, пуковника Хочинсона. На самртној постељи овај је човек оставио као аманет својој жени: „да не кука над његовим гробом“, јер он у томе гледа слабост људске природе. И жена га је послушала, али се спомену његову одужила: давши нам највернију слику његова живота! Тако, описујући га као мужа, она вели: „никада ваљда мушко срце није љубило женску главу, ни мушка снага поштовала женску страну, као овај друг своју супругу!... То није био ни ласкач ни удварач, али је био она сила чија нежна и поштена реч, самим тим што је нежна и срдачна, безгранично осваја и влада. Као домаћици, он је својој жени толико веровао да никада није хтео да чује за „две кесе“, у једној кући, него је, пружујући своју, забрањивао да му се од ње рачун полагаже. У брачној љубави својој он је био тако постојан, да су његове милости супружанске расле, у место да се умањавају, са годинама њеним, и жена је његова била сретна и овда кад није била више ни млада ни лепа“!....

После госпође Хочинсон, историја је забележила име и једне друге узорите супруге. То је верна љуба пострадалог лорда Росела: Леди Рахила Росел. Ова племенита жена, прво је све прагове обила, и све силне молила да јој мужа на слободу пуште; па, кад све то није помогло, она стегне срце и подели његову несрећу забрањујући му сопственим примером да не пријатељима попушта. И успела је! Лорд Росел умре у тавници, грлећи на самртном часу своју децу, и своју жену — своју јунакињу! „Ја слатко умирем“ — говорио, је он ра-стајући се са својом супругом и са својом душом!

(Наставиће се)

КЊИЖЕВНОСТ

Уредништво је добило на приказ: *Les Traités de Garantie au XIX Siecle. Etude de droit international et d' Histoire dipl matique*, par M. Milovauovitch, Docteur en droit. Paris. Librairie nouvelle de droit et de jurisprudence Arhur Rousseau, Editeur 14, rue Soufflot. et rue Toullier 13. 1888.

ПИСМА ИЗ РУСИЈЕ.

(париском „Солеј“-у).

Петрограе 16 Феб. 1888.

Жао ми је признати, да се стање ствари не окреће ни мало на боље. Јавно мњење, узбуркано најновијим откровењима, почело је већ било и да се стишава под утиском непојмљивог оптимизма и горде равнодушности владе му. Нећу рећи да је ова узбуна била што друго до природна и спасоносна; али, пред самом страхотом опасности које нам од једном загрозише, свет се прену и виде: да не сме ни часа више почасити. Земан дошао ваља се спремати, и то спремати без речи и без устезања, на борбу крваву и немилосрдну; борбу, која нас може сузбити у границе Русије Алексија Михајловича, до, рецимо, једнога Дњепра ил језер Пејпонског. — При свем том, ево с болом понављам, влада наша тако је мирна као да ничега на свету нема. Двојицу изузев, сви наши министри, као оно Наполеон III, живе у прошлости, и неће да признаду ни силу сувремене реалности, ни неоспорно слабе нам стране. Управо, и као год што Инглеска неће озбиљно да верује: да, сем њене има још која флота убојна на мору, тако и наши министри уображавају да нема сувоземне војске која се с руском мерити може. Неприкосновеност руског земљишта, постала је права догма за словенофиле и конзерваторе. „На што као и предузимати којекакве мере обранбене? Зар нисмо ми победили непобедног Барла XII? Зар нисмо у седмогодишњем рату у сваке четири битке, три пута тукли Фридриха Великог? Зар нисмо, најзад, у равницама нашим сатрли силу Наполеона првог“?... ја се, доиста, бојим да нас једног дана страшна јавна из овога сна не пробуди, и нисам сам који се тога боји. Из доброг извора дознајем: да су у главном штабу предлагане мере за одбрану земље, као и да их је министарски савет одбио. Ма како да смо сигурни у крајњи успех — претпостављујући, наравно, да ће свако учинити своју дужност — омет не треба затварати очи пред фактом: да би нас објава рата на пролеће затекла врло, врло неспремне; док ће нас сваки месец дангубе, у почетку рата, стати само већих поразана. Нити ту помаже историја народна, који су бијени, а за које се држало да су силни. Кад се царска Француска сломила на Ва Рајшофену, Гравлоту и Седану наши ђенерали и дипломати умели су само бленути од чуда. Горко искуство једнога народа никада не користи другомо. Тако порази колонијални Инглеске (у Авганистану и Зулуланду) нису спречили Француску да се вратоломно баци у тонкинска предузећа, ни сад ево Италију у абисинске заседе. Него, има овде два министра који, као што сам рекох, праве изузетке; а то су: Гирс и ђенерал Вановски. Несрећа је само што се њихов утицај потише другим утицајима, и што правој увиђавности обојих смета узајамно им су парништво. Г. Гирс, на прилику, као васпитаник Немачке и заковани обожаваач кнеза Бизмарка (баш као оно цар Петар III Фридриха Великог) зна само за једну политику и греди само њеној мети, — а

то је : да по што по то одржи мир саоља и да добије, како најбоље уме, везу и пријатељство човека који је кадар разуздати над Русијом гњев тевтонски, *Furor teutonicus!* Он је (г. Гирс) претршио многу недаћу и много понижење у бугарском питању, али је он ипак готов на све жртве које буде од њега тражио Јупитер берлински. Више и од тога, он свакога, ко хоће да чује, уверава: да спољни положај никада није био бољи, по што је аустро — немачки савез обранбене, и не као што се мислило, нападачке природе. Доиста, чудна финоћа у схватању, но у којој нема за Русију нити чега умирујућег ни ласкавога. Г. Гирс иде чак дотле, да нам даје разумети, како ми, у даној прилици, можемо рачунати и на Инглеску --- а то, ма да је за свих ових седам година радио да ју од Русије отуђи, и ма да добро зна, да је британско министарство тако исто немоћно противу Немачке, као што је отворено противу Русије. Најзад, г. Гирс се понаша са дубоким презрењем према нашој Француској, тој јединој сили јевропској која би нам се још могла на невољи наћи. Он не верује у чврстоћу француске војске, и даје раумети да у Јевропи има само једне војничке силе са којом се нико не може мерити, а то је: Немачка.

На срећу, са свим други је човек ђенерал Вановски. Као ватрена патријотска али и позитивна и вредна глава, он се неуморно труди да стави своју отаџбину изван сваке опасности. И ако га паралише наивни оптимизам министарских му колега, и претерани германизаа великог канцелара царства, Вановски ради без ларме, али и без одмора, на спремни за рат, који овде свако осећа као неку неизбежност. Као што једном рекох, већина министарског савета није му дозволила, да на ратну ногу стави западне корпусе војске; али га није могла ни спречити да улије нова живота у велики радионице војничке, у оружнице и ливнице Туле, где се сада, и дању и ноћу, ради на оружању резерава. Исто тако није га могла омести у довршењу оних великих утврђења око Бреста, Ковна и Киејва која имају за случај напада, у Пољској задржати немачку војску. На послетку није могла на пут стати ни његовој спреми за брзу мобилизацију и концентрацију три велике војске око Бреста, Вилна, Кијева, као око три важне тачке за одбрану друмова који воде у три престолице наше, Москву, Петроград и Одесу. Не успев, као што је хтео, да појача војску у Пољској под командом популарна и даровита ђенерала Гурка, Вановски је навалио да бар избаци напред сав онај ратни материјал који би закрио наше железнице и успорио отправање војске на дан мобилизације. Према томе, возови вуку непрестано, из унутрашњости на западну границу, пушке и топове, муницију, коње и сав прибор војнички и лекарски. Оно, и ове и оваке мере довољне су да нас увере, да се ратна опасност сматра за блиску; али има још нешто што нас у томе утврђује, а то је, припремање масе народа за предстојећу борбу. Тако звани „непокретни баталиони“ биће сад преустројени и њихове

бројне снаге утројене, Она огромна маса резервна, *ошолченје*, се организује у свима крајевима царства, под руководством дотичних штабова и команда војних. У свима великим фабричким варошима средње Русије ради се на униформама резервних војника док се у области *донских* козака праве чак и пробе с мобилизацијом. Струја војничка више не штедг ни децу из школе, коју ђенерал Вановски хоће да научи руковању с оружјем, и свикне тегобама војничка живота. Учитељи су већ разаслати у све школе Кавказа, да упознаду његове ђаке са основима војне службе; а на Владикавказу и пушке су раздане школској омладини, која се весело вџба под управом дотичних пуковара, на велико задовољство ратоборног становништва тога краја... Ако и не по казује исту одлучност и вредноћу, ни министар руске морине не спава. Он је, ово дана, сазвао један велики савет ратни у Кронштату, у коме су учествовали адмиралаи флоте балтичке. — Њих девет које млађих које старијих на броју — а поред њих и сви капетани бродова и команданти бродске послуге налазећи се у истом месту. Вџање је почело било око подне, и трајало до два часа после поноћи. Ја не претендујем, дабогме, да знам шта се ту решило, али и да знам не бих имао права и једне речи о томе рећи. Толико, пак, мислим да смем да погађам: да су се претресали планови предстојеће борбе и на мору, да су озбиљне одлуке донесене, и то готово једногласно.

Како се приближава онај свечани тренутак, када ће се преломити судбина и Словенства и целе Јевропе, неће бити згорега да упознам ваше читаоце и са неким новијим, званичним, и врло красноречивим цифрама. Дакле, по најновијем попису љуства од 1885 год) који тек што је јавности предан, царевина Русија броји на близу 109 (сто и девет) милијуна душа. Од ових 92 долазе на јевропску Русију, без Кавказа (који броји 7 $\frac{1}{2}$ милијона) а остало на Туркестан (5 $\frac{1}{2}$ милијуна) и Сибир (4 милијуна) За цело, ове су цифре за респектовање, али не треба, опет, заборавити да су нам *западни* крајеви поплављени од Немаца. Број странаца који се у Русију годишње досели, прелази и цифру од 800.000 (осам стотина хиљада). Па ко су ти странци? Скоро сви Немци из Пруске или Аустрије. Ви можете сами о значају оваке појаве судити кад вам кажем: да је за ово последњих неколико година ушло у Русију: 4.872.000 Немаца и 1.305.000 Аустријанаца! Па какве ли нам, онда — према овако страшпој цифри немачкој — шаљу војске, друге расе и племена? Ево какве: Персија, 255.000, Француска свега 122.000, Инглеска 20.000, Италија 17.000, Грчка 15.000, Турска 10.000, а Влашка, Бугарска и Србија укупно: 42000. Видите, дакле, да је нас Немштина овамо много теже притисла но вас тамо преко Вогега. А колико страхота сакрива тај један факт — и сами ћете погодити.

ГЛАС ИЗ УНУТРАШЊОСТИ

Пежега 24. Фебруара 1888 год.

Вљда ни једна установа у нашој земљи није тако неуређена као *општина*.

Општина, прва и најпреча установа с' којом кад из куће изађемо имамо посла, па неуређена — чудновато!

Закон о устројству општина непотпун, непотпуни сви закони који се општине тичу.

Тако је непотпун и закон о пореским одборима и пореским надзорницима. Тамо вели: да у варошима и варошицама одбор сачињавају поред пореског надзорника још четири изабрата лица из општине, а по селима два одборника с' председником. Али тај закон није предвидео случајеве где општину састављају села и варошица. Није изрично казао како треба у тим случајевима радити, те се порађају врло незгодне несугласице.

Општина тај закон разуме овако: да се из варошице изберу четири лица у порески одбор, а свако село да буде заступљено с' два местна одборника и председника општинџ. На тај начин доиста би сви сталежи били заступљени, те нити би ко неправично био преоптерећен, нити би се који измакао те не би на њега порез разрезат.

Надзорна власт, која одобрава избор пореског одбора побија разлоге општине и вели: да су и села и варошице једна јединица — општина, — те да један порески одбор треба.

Кад се мало боље промислимо, налазимо, да је поступак општине коректнији, јер, кад је свако место заступљено онда је и правичност ту, а кад се узму само четири лица рецимо за четрнајест места, онда та лица могу знати имовне односе грађанина из четрнајестог места, те или се неко преоптерети, или држава штетује, што се неки извуче из плаћања.

Вљда се закони екуда софистички кроје, и кад би давао мишљење по овоме питању, он би казао да је у праву општина. И доиста не би погрешно, јер и ако је у овом случају закон непотпун онет је општина у праву.

Публикујући ово, није нам намера да доказујемо како би требало у овом случају закон разумети, но само имамо ту цел: да скренемо пажњу и на ову непотпуност те да се при згодном случају не превиди.

Л.

КЊИЖЕВНИ ОГЛАСИ

ПАТНИЦА

РОМАН

ОД

ЈАКОВА ИГЊАТОВИЋА

III књига

„Премисљати, — па пресудити.“

Цена је књизи 60 новчиџа

Добити се може само у штампарији Арсе Пајевића у Новоме Саду.

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ

СРПСКИ ЛИСТ

што га издаје у Задру, на српском Приморју.

САВА БЈЕЛАНОВИЋ

Годишњи цијена:

- За Аустро-Угарску фор. 6: —
- За Црну Гору и Србију фор. 9: —

или 17 динара).

За све остале земље 20 франака у злату.

На по године, и на три мјесеца, суразмјерно.

„Српски Лист“, једино српско гласило на питомој обали Јандранског Мора, неби смео фалити ни у једној српској кући, гдје се рачун води о судбини приморских Срба; особито српске Читаонице неби смјеле без њега бити, у важности и занимљивости „Српскога Листа“ било би сувишно ишта казати: познато је да се овај лист и у великом европском свијету сматра као један од најбољих журнала на цијелом Славенском Југу. Осим редакционе стране листа, која је врло богата, „Српски Лист“ доноси извештаје из разних српских и славенских крајева и по једно недељно „Писмо из Цариграда“ од припознатог српског новинара. Даље доноси „Српски Лист“ у изобиљу политичких чланака, телеграма о дневнијем питањима, књижевних расправа, итд. итд.

Претплату треба слати на Администрацију листа, у Задру; а за Краљевину Србију прима претплату Књижара Велимира Валожиха у Београду.

Администрација „Српскога Листа.“

ПРИПОВЕТКЕ ЈЕДНОГА РЕДОВА

ИЗ СРПСКО-БУГАРСКОГ РАТА

од

СИМЕ Ј. АВРАМОВИЋА

Намеран сам да издам у засебној књизи своје приповетке, из српско-бугарскога рата. Неке од ових приповедака штампане су у разним журналима, с обе стране Саве и Дунава, и биле су добро примљене од стране читалачке публике као и наших одличнијих књижевника.

Приповедака биће шеснајест и то: Злосутни сан (штампана); На предстражи; Материнска клетва (штампана); Први пут у борби; Тако је осуђено (штампана); Командир, Јокса, Фатални грудобрин; У брасовом загрљају

(штампане); Шпујун; Деснокрилни; У извидници; Резервиста (штампана); Стрељани; Непојан гроб; Заребљеник; Последњи плотун. — Књига ће изноти преко 10 штампаних табака, а кошта 1.50 дина. Чим се јави довољно претплатника даће се у штампу. Књига ће се штампати у онолико егземплара колико буде претплатника. Поручбине без новаца непримају се скупљачима десета на дар. Новац се шаље Сими Ј. Авремовићу сврш. правнику, Цариградска улица бр. 6. Београд.

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ „НА СТАРМАЛИ“

Већ и само зато да мржња српских непријатеља има о шта запети пре него се на српску публику оспе, треба сваки валан Србин да држи „Стармалог.“

Што више мржње падне на нас, мање ће је доспети до вас. А ми ћемо се већ постарати да је што више на себе навучемо.

Ово је само један, разлог, — а остале разлоге знамо, — знате, — знају — зашто треба „Стармалог“ одржати, ојачати, повећати и улепшати.

Отварамо дакле доокрпљена врата претплате. Ко нам дође, добро нам дошао, коме ми дођемо боље га нашли!

СТАРМАЛИ ЈЕ ПРОПУШТЕН У СРБИЈУ

Претплата износи за Аустро-Угарску 4 фор. годишње, — 2 фор. на по године, — 1 фор. на три месеца.

Претплата за Србију, Црну Гору и друге српске крајеве износи 10 динара годишње, 5 динара на пола године и 2 и по динара тромесечно. За краљевину Србију прима претплату на „Стармали“ књижара В. Валожиха у Београду, а коме је удесније може послати претплату и на уредништво односно администрацију „Одјека“ и „Нове Уставности“ у Београду.

За све остале земље 10—5—2 и по франака.

Претплата се шаље на издаваштво „Стармалог“ у Нови Сад.

Уредништво и издаваштво „Стармалог“

Може се добити

КУЦА И ДЕЦА

код Медецјана и Кимпановића

Цена 30 пара дина.